

Akademia Nauk Stosowanych
im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie Uczelnia Państwowa

SYLABUS

Pozycja przedmiotu w planie:		R.III / S.V
1. OGÓLNY OPIS PRZEDMIOTU		
1	Nazwa modułu	Moduł zajęć kierunkowych
2	Nazwa przedmiotu	Zasoby i struktury ochrony ludności i obrony cywilnej
3	Kierunek studiów	Bezpieczeństwo wewnętrzne
4	Poziom studiów	Licencjackie
5	Forma studiów	Stacjonarne
6	Profil studiów	Praktyczny
7	Rok studiów	Trzeci
8	Semestr przedmiotu	Piąty
9	Jednostka prowadząca kierunek studiów	Instytut Nauk o Bezpieczeństwie
10	Liczba punktów ECTS	2
11	Sposób zaliczenia:	Zaliczenie z oceną (wykład); Zaliczenie z oceną (ćwiczenia projektowe).
12	Imię i nazwisko nauczyciela (li) akademickiego (ich), stopień lub tytuł naukowy, adres e-mail	dr Weronika BEDNARCZYK-HAASE, wbednarczyk90@gmail.com
13	Imię i nazwisko koordynatora(ów) przedmiotu, stopień lub tytuł naukowy, adres e-mail	dr Weronika BEDNARCZYK-HAASE, wbednarczyk90@gmail.com
14	Język wykładowy	Polski
15	Tryb prowadzenia zajęć	Mieszany
16	Sposób prowadzenia zajęć	Synchroniczny
17	Narzędzia informatyczne wykorzystywane do prowadzenia zajęć, udostępniania materiałów i komunikacji ze studentami	Platforma MS Teams / poczta elektroniczna
18	Przedmiot wprowadzający	Korpus obrony cywilnej, Ochrona ludności, ratownictwo i obrona cywilna, Metodyka planowania w systemie ochrony ludności i obrony cywilnej
19	Wymagania wstępne	1.Umiejętności analityczne i poznawcze: Wymagania merytoryczne, w tym: student powinien posiadać podstawową wiedzę i umiejętności w zakresie: Systemu Bezpieczeństwa Narodowego oraz struktury ustrojowej RP (Rozróżnia podstawowe podsystemy bezpieczeństwa państwa (militarny i pozamilitarny) oraz rozumie rolę poszczególnych służb (Policja, Państwowa Straż Pożarna, Siły Zbrojne RP). Potrafi samodzielnie wyszukiwać i analizować akty prawne (Ustawy, Rozporządzenia) w Internetowym Systemie Aktów Prawnych (ISAP). Zdolność logicznego myślenia: Student musi potrafić łączyć fakty i dostrzegać podstawowe związki przyczynowo-skutkowe (potrzebne do zbudowania podstawowych analiz użycia określonych zasobów w danej sytuacji kryzysowej). Umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstów specjalistycznych: Student powinien sprawnie analizować podstawowe dokumenty (np. ustawy, raporty, artykuły) w celu wyciągania z nich kluczowych informacji. Podstawowa umiejętność korzystania z literatury naukowej

		oraz tworzenia prostych wypowiedzi pisemnych. 2. Umiejętności techniczne i informatyczne: Biegłość w obsłudze komputera i aplikacji biurowych: Student musi posiadać podstawowe umiejętności cyfrowe, które pozwolą mu na szybkie opanowanie dedykowanego oprogramowania na zajęciach (np. MS Word, MS Exell, MS Teams). 3. Kompetencje społeczne (miękkie): Umiejętność pracy w zespole zadaniowym (niezbędna podczas analizy studiów przypadku i symulacji operacyjnych). Świadomość wagi odpowiedzialności obywatelskiej oraz roli struktur państwowych w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia ludności.
20	Cele przedmiotu:	
C1	Zapoznanie studentów z teoretycznymi i prawnymi fundamentami funkcjonowania systemów ochrony ludności i obrony cywilnej, ze szczególnym uwzględnieniem ewolucji przepisów krajowych oraz standardów międzynarodowych (w tym prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych).	
C2	Przedstawienie struktury instytucjonalnej i kompetencyjnej organów administracji publicznej (rządowej i samorządowej), podmiotów ratowniczych, służb, inspekcji oraz straży odpowiedzialnych za realizację zadań ochrony ludności w czasie pokoju, kryzysu i wojny.	
C3	Wykształcenie praktycznych umiejętności identyfikacji, analizy i oceny zasobów (ludzkich, materiałowych, technicznych i logistycznych) niezbędnych do skutecznego planowania, organizowania i prowadzenia działań ochronnych oraz ewakuacyjnych.	
C4	Przygotowanie studentów do poprawnego interpretowania i operacjonalizacji procedur ochrony ludności oraz współdziałania z kluczowymi komponentami systemu bezpieczeństwa państwa (w tym Państwową Strażą Pożarną, systemem ratownictwa medycznego i Siłami Zbrojnymi RP).	
C5	Kształtowanie świadomości odpowiedzialności zawodowej i społecznej w zakresie zapewniania bezpieczeństwa obywateli, a także rozwijanie kompetencji interpersonalnych niezbędnych do pracy w zespołach reagowania kryzysowego i strukturach obrony cywilnej.	
21	Forma zajęć, liczba godzin wymagająca bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego, liczba godzin nakładu pracy studenta :	
Forma zajęć		Liczba godzin
Wykład		15
Zajęcia: projektowe		30
Suma godzin		45
lp.	Całkowity nakład pracy studenta	
1	Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego wynosi:	
	Wykład	
	Ćwiczenia	
	Nakład pracy związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego wynosi 45 godzin, co odpowiada 1,5 punktom ECTS.	
2	Bilans nakładu pracy studenta: 1. Przygotowanie do ćwiczeń warsztatowych (analiza dokumentacji/OSINT) - 5 h 2. Praca nad projektem zaliczeniowym (Case Study modelu luki w bezpieczeństwie) – 5 h Łączny nakład pracy studenta wynosi 10 godzin, co odpowiada 0,5 punktu ECTS.	
3	Łączny nakład pracy studenta	
4	Punkty ECTS za przedmiot	
5	Liczba punktów ECTS, którą student musi osiągnąć w ramach zajęć o charakterze praktycznym w tym zajęć laboratoryjnych, warsztatowych, projektowych	

2. EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU			
Kod	Efekty kształcenia	Kierunkowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji
Wiedza - Student zna i rozumie:			
BW1_W01	Wie czym jest wiedza naukowa oraz posiada podstawową wiedzę z zakresu nauk o bezpieczeństwie, ich miejscu w systemie nauk i roli jaką odgrywają one w naukach społecznych w odniesieniu do współczesnej filozofii nauki.	P6U_W PS6_WG	Raport pisemny Case Study / Prezentacja rekomendacji
BW1_W02	Zna podstawowe terminy, definicje i typologie z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, w tym filozofii bezpieczeństwa i etyki zawodowej.	P6U_W PS6_WK	Raport pisemny Case Study / Prezentacja rekomendacji
BW1_W06	Zna podstawowe przepisy prawa i procedury regulujące system bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.	P6U_W PS6_WK	Raport pisemny Case Study / Prezentacja rekomendacji
BW1_W13	Posiada wiedzę na temat zasad ochrony obiektów, mienia i osób oraz zarządzania służbami ochrony. Zna zasady prowadzenie kancelarii tajnej i dokumentacji niejawnej	P6U_W PS6_WK	Raport pisemny Case Study / Prezentacja rekomendacji
Umiejętności - Student potrafi:			
BW1_U03	Potrafi wskazać przyczyny i następstwa zachowania człowieka w sytuacji zagrożenia. Potrafi wykorzystać w praktyce wiedzę z zakresu negocjacji i mediacji w sytuacjach kryzysowych i wskazać odpowiednie metody rozwiązywania konfliktów.	P6U_U PS6_UW	Raport pisemny Case Study / Prezentacja rekomendacji
BW1_U04	Potrafi kierować kilkusobowym zespołem specjalistów w zakresie bezpieczeństwa, określać priorytety, delegować zadania i rozliczać z ich wykonania.	P6U_U PS6_UW	Raport pisemny Case Study / Prezentacja rekomendacji
BW1_U06	Posiada umiejętność jasnego formułowania poleceń i komunikowania się w sposób klarowny i zwięzły, zna reguły komunikacji i zagrożenia w procesie komunikowania się szczególnie przy rozwiązywaniu konfliktów.	P6U_U PS6_UW PS6_UK	Raport pisemny Case Study / Prezentacja rekomendacji
Kompetencje społeczne - Student jest gotów do:			
BW1_K01	Jest przygotowany do podjęcia pracy w administracji i sektorze prywatnym związanym z bezpieczeństwem.	P6U_K PS6_KR PS6_KK	Ocena podczas pracy indywidualnego projektu badawczego
BW1_K04	Posiada umiejętności negocjacyjne, potrafi rozwiązywać konflikty w dążeniu do realizacji nadrzędnego celu.	P6U_K PS6_KK PS6_KO	Ocena podczas pracy indywidualnego projektu badawczego

3. TREŚCI PROGRAMOWE ODNIESIONE DO EFEKTÓW UCZENIA SIĘ		
Wykłady		
Treści programowe		Efekty uczenia

BLOK I: Pojęcie obrony cywilnej i jej zadania – 3h 1. Definicja obrony cywilnej. 2. Podmioty i miejsce występowania. 3. Konieczność i zasadność ich powoływania.	BW1_W01 BW1_W02
BLOK II: Służby i organy powołane do ochrony ludności – 3h 1. Porządek publiczny i jego zagrożenia. 2. Straż Graniczna i jej rola w zapewnieniu bezpieczeństwa ludności. 3. GOPR – ratownictwo górskie i inne służby powołane do ratowania życia i zdrowia ludności na wypadek zagrożeń. 4. Ochrona zdrowia. 5. Problem ochrony żywności. 6. Bezpieczeństwo w transporcie.	BW1_W02 BW1_W06
BLOK III: Ochrona i obrona cywilna w czasie pokoju i w czasie wojny – 6h 1. Zadania służb obrony cywilnej w czasie wojny oraz w okresie pokoju. 2. Stany nadzwyczajne w Polsce. 3. Zadania i uprawnienia służb ochrony cywilnej w sytuacjach kryzysowych. 4. Podstawy prawne ich działania.	BW1_W06 BW1_W13
BLOK IV: NATO i regulacje prawne na wypadek zagrożeń – 3h 1. Procedury i regulacje prawne międzynarodowe na wypadek zagrożeń.	BW1_W06 BW1_W13
Ćwiczenia	
Treści programowe	Efekty uczenia
BLOK I : Podstawowe pojęcia, misja i zadania cywilnej organizacji ochrony i obrony narodowej - 9h 1. Zarys pojęć cywilnej części ochrony i obrony narodowej. 2. Organizacja pozamilitarnych ogniw obronności Rzeczypospolitej Polskiej. 3. Analiza współczesnych wyzwań dla cywilnej ochrony i obrony narodowej.	BW1_U03 BW1_U06
BLOK II : Charakter i zakres zagrożeń i wyzwań dla cywilnej ochrony i obrony- 12h 1. Analiza współczesnych wyzwań dla cywilnej ochrony i obrony narodowej. 2. Klasyfikacje zagrożeń bezpieczeństwa. 3. Charakterystyka zagrożeń życia, mienia i środowiska.	BW1_U03 BW1_U04 BW1_K04 BW1_K01
BLOK III : Ochrona i obrona infrastruktury krytycznej - 9h 1. Definicja infrastruktury krytycznej. 2. Kryteria i proces wyznaczania infrastruktury krytycznej. 3. Specyfikacja zagrożeń infrastruktury krytycznej. 4. Ochrona infrastruktury krytycznej w systemie zarządzania kryzysowego. 5. Raport o bezpieczeństwie. 6. Ochrona ludności przed skutkami awarii infrastruktury krytycznej. 7. Narodowy Program Ochrony infrastruktury krytycznej.	BW1_U03 BW1_U06 BW1_K04

4. LITERATURA

Materiały dydaktyczne udostępniane są studentom w formie cyfrowej za pośrednictwem Microsoft Teams oraz uczelnianej poczty elektronicznej zgodnie z harmonogramem zajęć.	
Literatura podstawowa	1. Jurgilewicz M., Rola terenowych organów administracji publicznej w zapewnianiu bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce. Warszawa 2023. 2. Stochaj J., Ochrona ludności i obrona cywilna w systemie bezpieczeństwa narodowego. Warszawa 2020. 3. Niedopytański M., Bezpieczna Przyszłość. Współczesne wyzwania w ochronie osób i mienia (ebook). 2024. 4. Piłżys J., Obrona cywilna w Polsce. Współczesność i perspektywy. Toruń 2019.
Literatura uzupełniająca	1. Jakubczak R. (red.), Współczesna obrona narodowa. Warszawa 2021. 2. Szmitkowski P., Ochrona ludności i obrona cywilna w systemie administracji publicznej. Siedlce 2017. 3. Borowicz Z., Ochrona osób i mienia. Podręcznik dla techników ochrony fizycznej osób i mienia oraz innych oraz innych kwalifikowanych pracowników ochrony, Toruń 2018. 4. Pietrek M., Pietrek G., Obrona cywilna jako element systemu bezpieczeństwa. Warszawa 2020.
Źródła internetowe	1. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971140740/U/D19970740Lj.pdf [dostęp na dzień 22.09.2026 r.]. 2. Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej, https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20240001907/U/D20241907Lj.pdf [dostęp na dzień 22.09.2026 r.].

5. METODY DYDAKTYCZNE	
Forma	Metody dydaktyczne
Wykład	• Wykład informacyjno-problemowy: Prezentacja struktur ochrony ludności (szczegół gminnego, powiatowego, wojewódzkiego i krajowego) połączona ze stawianiem problemów decyzyjnych. • Analiza przypadku (Case Study): Analiza rzeczywistych operacji ochrony ludności i obrony cywilnej z kraju i ze świata (np. system schronów i zarządzania ewakuacją w Ukrainie, system ochrony ludności w Skandynawii – koncepcja Obrony Totalnej, czy działania ratownicze podczas wielkich katastrof naturalnych w Polsce).
Ćwiczenia	• Metoda projektowa (Project-Based Learning): Studenci pracują w grupach nad stworzeniem uproszczonego <i>Planu Ochrony Ludności / Obrony Cywilnej dla wybranej Gminy</i>. Projekt obejmuje inwentaryzację zasobów (szacowanie liczby miejsc w schronach/ukryciach, dostępność alternatywnych źródeł zasilania i wody, zasoby logistyczne) oraz wyznaczenie dróg ewakuacji. • Gra decyzyjna / Symulacja scenariuszowa: Przeprowadzenie symulacji sztabowej (np. na mapach lub w dedykowanym oprogramowaniu). Studenci jako członkowie Gminnego Zespołu Reagowania Kryzysowego muszą rozdyktować ograniczone zasoby sił i środków (PSP, OSP, podmioty lecznicze, wolontariat) w odpowiedzi na eskalujące zagrożenie (np. skażenie chemiczne, awarię infrastruktury krytycznej w zimie). • Praca z tekstem źródłowym i dokumentacją operacyjną: Praktyczne analizowanie aktualnych ustaw, rozporządzeń, wytycznych Szefa Obrony Cywilnej/Ochrony Ludności oraz szablonów planów operacyjnych. Studenci uczą się wyszukiwania luk prawnych i proceduralnych. • Metoda ćwiczeń praktycznych (Operacjonalizacja baz danych): Praca z mapami zagrożeń (np. Geoportal, systemy GIS) w celu identyfikacji obiektów

	strategicznych, magazynów przeciwpowodziowych, logistycznych oraz potencjalnych miejsc dyslokacji ludności ewakuowanej.
--	---

6. METODY I KRYTERIA OCENIANIA	
Forma zajęć: Wykład	Forma zaliczenia: Egzamin Pisemny test wiedzy hybrydowy (kazusowy)
Forma zaliczenia: Zaliczenie z oceną (pisemny) Metoda weryfikacji: Egzamin testowy weryfikujący efekty [BW1_W01] i [BW1_W02], [BW1_W06], [BW1_W13]. Opis egzaminu: Egzamin odchodzi od weryfikowania wyłącznie pamięci. Składa się z pytań teoretycznych (50 pkt) oraz 2 scenariuszy (kazusów) dotyczących przykładowych tematów projektowych. Każdy kazus wyceniony jest na 25 pkt (Łącznie 50 pkt): Część testowa (50% wartości). Część problemowa - Subsumpcja (50% wartości): Otwarte uzasadnienie mechanizmu kaskadowego w danym kazusie. Warunek: Aby uzyskać punkty za test, student musi podjąć próbę analitycznego uzasadnienia. Skala ocen i kryteria (Wykład): Uzyskane punkty są przeliczane na oceny według następującej skali: 91-100% – Bardzo dobry (5.0): Rozumienie podstawowych pojęć i działania ochrony ludności i obrony cywilnej. Bezblędne myślenie systemowe oraz analiza procesu podejmowania działań i logistyki w sytuacji kryzysowej. Student perfekcyjnie potrafi wskazać właściwie dopasowane jednostki ze struktur ochrony ludności oraz określić niezbędne do użycia zasoby. 85-90% – Dobry plus (4.5) 76-84% – Dobry (4.0): Poprawnie posługuje się aparaturą pojęciową. Diagnozuje problem i widzi powiązania strukturalne, choć może pominąć niektóre z działań w sytuacji kryzysowej. 66-75% – Dostateczny plus (3.5) 51-65% – Dostateczny (3.0): Rozpoznaje podstawowe elementy ochrony ludności. Analiza opiera się bardzo prostym wskazaniu niektórych służb ratowniczych i administracji rządowej, jednak brakuje w tym wskazaniu kompleksowego działania. 0-50% – Niedostateczny (2.0): Brak rozumienia podstaw związanych z ochroną ludności, mylenie pojęć. Brak analizy tematycznej w zakresie ochrony ludności i jej zasobów. Warunkiem zdania egzaminu z przedmiotu jest uzyskanie co najmniej 51% punktów	
Forma zajęć: Zajęcia: projektowe	Forma zaliczenia: Zaliczenie z oceną
Metoda weryfikacji: Ocena ciągła oparta na dwóch filarach projektowych (weryfikacja [BW1_U03, BW1_U04, BW1_U06, BW1_K01, BW1_K04]). Sposób zaliczenia ćwiczeń (System Punktowy 0-100%): Zaliczenie ma charakter wybitnie praktyczny. Oceniane są wyłącznie materialne „dowody uczenia się” i udokumentowane działania operacyjne: • FILAR 1 (Waga: 50%): Projekt – symulacja sytuacji kryzysowej ○ <i>Co weryfikuje:</i> [BW1_K01], [BW1_K04]. ○ <i>Dowód:</i> Stworzenie projektu, w którym student musi wykazać się myśleniem analitycznym, wyszczególnić jednostki i służby niezbędne do podjęcia działań w określonej sytuacji. • FILAR 2 (Waga: 50%): Praca indywidualna na zajęciach z zakresu Ochrony Infrastruktury Krytycznej ○ <i>Co weryfikuje:</i> [BW1_U03], [BW1_U04], [BW1_U06].	

- Dowód: Praca indywidualna oraz grupowa na zajęciach.

Skala ocen ogólnych z ćwiczeń:

91-100% (5.0);

85-90% (4.5);

76-84% (4.0);

66-75% (3.5);

51-65% (3.0);

0-50% (2.0)

Arkusz szacowania oceny

Kryterium oceny	Niedostateczny (2.0)	Dostateczny (3.0)	Dobry (4.0)	Bardzo dobry (5.0)
Projekt – symulacja sytuacji kryzysowej [BW1_K01], [BW1_K04]. (Oceniane w Filarze 1)	Brak rozumienia podstaw związanych z ochroną ludności, mylenie pojęć. Brak analizy tematycznej w zakresie ochrony ludności i jej zasobów.	Student poprawnie gromadzi dane, tworzy projekt, jednak jest on powierzchowny i nie formułuje klarownie wskazań co do właściwych działań w sytuacji kryzysowej.	Dobranie zasobów poszczególnych służb jest bardzo schematyczne, ale logiczne. Poprawnie posługuje się aparaturą pojęciową. Diagnostuje problem i widzi powiązania strukturalne, choć może pominąć niektóre z działań w sytuacji kryzysowej.	Student perfekcyjnie potrafi wskazać działania ochrony ludności i obrony cywilnej. Prezentuje bezbłędne myślenie systemowe oraz analizę procesu podejmowania działań i logistyki w sytuacji kryzysowej. Potrafi także wskazać właściwie dopasowane jednostki ze struktur ochrony ludności oraz określić niezbędne do użycia zasoby.
Praca indywidualna na zajęciach [BW1_U03], [BW1_U04], [BW1_U06]. (Oceniane w Filarze 2)	Brak rozumienia podstaw związanych z ochroną ludności, mylenie pojęć. Brak analizy tematycznej w zakresie ochrony ludności i jej zasobów.	Student potrafi wymienić niektóre z elementów programu infrastruktury krytycznej, ale nie rozumie podstaw jej funkcjonowania.	Rozumienie podstaw działania i funkcjonowania ochrony infrastruktury krytycznej w sytuacji zagrożenia. Poprawnie, choć lakonicznie potrafi analizować proces działania OIK.	Student perfekcyjnie potrafi wskazać działania ochrony infrastruktury krytycznej. Prezentuje bezbłędne myślenie systemowe oraz analizę procesu funkcjonowania ochrony infrastruktury krytycznej.

	Zatwierdzenie karty opisu zajęć	
	Stanowisko Tytuł/stopień naukowy, imię nazwisko	Podpis
Opracował	dr Weronika Bednarczyk-Haase	
Zatwierdził	Dyrektor Instytutu p.o. mgr Karol Geppert	

